הקומץ רבה פרק שלישי מנחות כג.

מסורת הש"ס

מין במינו. שמן ושמן: ודבר אחר. קולת: סלק אם מינו. שמן ז) דקמץ משום נדבה כמי שאינו ומנגא קולתו של קומץ רבה על שמן הנבלע בו ומבטלה: **שמנו.** שמנה עליו שמן לאחר שקמצו: **הוא עצמו.** כלומר תחילת א) מצוה שיספיקנו לקומץ בשירי מנחה אחד מן הלוגין וכל שכן דאם שמנו כשר: **שלא יקבע לה שמן.** בעוד שלא נקמצה אבל לאחר קמיצה אם שמנה קלת כשר: **יקריב.** דלכנן לטעמייהו דעולין אין מבטלין זה את זה: **רבי יהודה אומר לא יקריב.** ואפי' לרבנן לא אמרי יקרב אלא משום דעולין אין מבטלין זה את זה יב) והיכא דאיתיה אמנתא נדבה שדיין ליה אבל אם נפל שמן בקומץ דמוטא אפילו לרבנן לא (ה) יקרב: מנחת נסכים של פרים ואילים מריבה לגבי מנחת נסכים יג) כגון דכבש הוי שלשה לוגין לעשרון דכתיב בפרשת שלח לך (ט) קלת עשרון גדול ברביעית הין שמן והין שביס עשר לוגין ושל פרים ואילים שני לוגין לעשרון דכתיב בפר גדול בשמן מלי הין (ו) דהיינו שש לוגין ושלשה עשרונים קלת ובאילים קלת שתי עשרונים גדול בשמן שלשת הין (ז) והיכא דנתערבה מנחת פרים יד) במנחת כבשים הוא ודאי לא יקרב משום דנמנגלת הנבה רבה אבל קומץ דמנחת חוטא דאיערב בקומץ דמנחת נדבה לא מנגלת הנבה: **פרושי קמפרש.** והכי קאמר מנחת פרים בשל כבשים דהיינו מרב שנתערב בגדול טו) דבלוגין זה מזה אפי' הכי לרבנן יקרב דאין עולין מבטלין זה את זה: **רבי יהודה אומר לא יקרב.** דשאינו מינו רבה עליו ומבטלו: **על גבי עליה.** והנית הקומץ עליו: **מהו.** מי הוי חסר קומץ או לא מי אמרינן חבורי עולין מה שהוא מחבר השמן לקומץ שמחבר ונותן הקומץ על העליה: **כעולין דמו.** כאילו הוי השמן מובלע בקומץ וכשר או לאו כעולין ופסול: **המעלה.** כחוץ: **עולין.** בשר. חבורי עולין (ח) עשר: שמן לאו מין קלת היא: **עלם אי פריש.** כגון פוקעין לאו מלוה לאהדורי בפרק גיל הנשה (חולין ל.) הלכך לאו כעולין דמו. לשון אחר קומץ שמילה שמנו על גבי עליה מהו מי בעיא להקטיר עליה עם יט) קומץ או לא חבורי עולין שמן שמחבר לקומץ כעולין דמו ואם אינו מקטירו הוי כקומץ חסר או לא כעולין ולא איכפת לן: יז) **מתני'** **שני מנחות כו.** בכר פירשתי למעלה (דף כב.): **גמ' נבילה בטלה בשחוטה.** אם יש שתי חמיצות יח) כ)(לחמת) שחוטה ולחמת נבילה ואין יודע איזהו בטלה יט) הרי שאם נגע בלחמת מחמיצות אינו טמא דאמרינן שחוטה היא: **שאי אפשר לשחוטה שתעשה נבילה.** ויהה ליה מין בשאינו מינו ובטל לדברי הכל: **ושחוטה אינה בטילה בנבילה.** אם יש שתי חמיצות נבילה ולחמת שחוטה דגיינהו אינה בטילה ואם נגעה אחת מהן נטרפת עליה אלא תולין דשמא זו היא השחוטה: **שאפשר לנבילה שתעשה שחוטה.** כ) לקמיה (ע"כ) מפרש טעמא דרב חסדא דאזיל בתר מבטל והואיל ואי אפשר לרוב להיות כמועט הוי כמין בשאינו מינו ואלו אזלינן בתר בטול דאף על גב דמועט להיות כמרובה הוי כמין בשאינו מינו: **פרחה עומאה.** דכתיב (דברים יד) לגר אשר בשעריך תתננה כא) ומתרגמינן בגכוכות (דף כג.) הרחוקה לגר קרויה נבילה בב): **כל שאפשר לו.** לבטל שיהיו מועט להיות כמוהו אל מבטל אינו בטל הלכך נבילה אינה בטילה בשחוטה אבל שחוטה בטילה בנבילה דאי אפשר לשחוטה שתעשה נבילה ואם נגעה אחת מן החמיצות בטרפת נטרפת עליה דרבי חנינא אזיל בתר בטיל: **הא מין במינו בטל.** הלכך בין נבילה בשחוטה בין שחוטה בנבילה בטילה בתר

אמר רבא קסבר רבי יהודה כל כ) שהוא מין במינו ודבר אחר סלק את מינו כמי שאינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו: איתמר קומץ דמנחת חוטא ששמנו רבי יוחנן אומר א פסול וריש לקיש אמר ב) הוא עצמו משבשבו בשירי הלוג ומעלהו והכתיב ג לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה ההוא שלא יקבע לה שמן כחברותיה איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש חרב שנתערב בבלול יקריב רבי יהודה אומר לא יקריב מאי לאו קומץ דמנחת חוטא דאיערב בקומץ דמנחת נדבה לא מנחת פרים ואילים במנחת כבשים והא בהדיא קתני לה ד מנחת פרים ואילים במנחת כבשים וחרב שנתערב בבלול יקרב רבי יהודה אומר לא יקרב פירושי קמפרש לה בעי רבא ה) קומץ שמיצה שמנו על גבי עצים מהו ו) חיבורי עולין כעולין דמו או לאו כעולין דמו אמר ליה רבינא לרב אשי לאו היינו דרבי יוחנן וריש לקיש דאיתמר ז) המעלה אבר שאין בו כזית ועצם משלימו לכזית רבי יוחנן אמר ח חייב ריש לקיש אמר פטור רבי יוחנן אמר חייב חיבורי עולין כעולין דמו ור"ל אמר פטור חיבורי עולין לאו כעולין דמו תיבעי לר' יוחנן ותיבעי לריש לקיש תיבעי לר' יוחנן עד כאן לא קא אמר ר' יוחנן התם אלא בעצם דמינא דבשר הוא אבל ז) האי דלאו דמינא דקומץ הוא לא או דלמא אפי' ה) לריש לקיש לא קא אמר אלא בעצם דבר מפרש הוא ואי פריש לאו מצוה לאהדורי ו) אבל שמן דלאו בר מפרש הוא לא או דלמא לא שנא תיקו: **מתני'** שתי ט מנחות שלא נקמצו ונתערבו זו בזו אם יכול לקמוץ מזו בפני עצמה ומזו בפני עצמה בשירות ואם לאו פסולות ז) קומץ שנתערב במנחה שלא נקמצה לא יקטיר ואם הקטיר זו שנקמצה ח) עולה לבעלים וזו שלא נקמצה לא עולה לבעלים ט נתערב קומצה בשיריה או י בשיריה של חבירתה לא יקטיר ואם הקטיר עולה לבעלים: **גמ'** יא) אמר רב חסדא יב נבילה בטילה בשחוטה שאי אפשר לשחוטה שתעשה נבילה יג) ושחוטה אינה בטילה בנבילה שאפשר לנבילה שתעשה שחוטה דלכי מסרחה פרחה טומאתה ורבי חנינא אמר כל שאפשר לו להיות כמוהו אינו בטל וכל שאי אפשר לו להיות כמוהו בטל אליבא דמאן אי אליבא דרבנן הא אמרי יד) עולין הוא דלא מבטלי אהדדי אבל מין במינו בטל אי אליבא דרבי יהודה והא רבי

קת.) בשמעתא דטרפת חלב דתמר רבא קסבר רבי יהודה כל שהוא מין ומינו כו' היינו הכא בשמעתין שהוא עיקר מילתיה דרבא ולא כמו שפי' שם בקונטרס דהיינו רבא דפרק גיד הנשה (שם ק: ושם) שאמר אפילו לא קדם וסלקו הוי מין ומינו ודבר אחר כו' דהתם לא קאמר בהאי לישנא קסבר רבי יהודה כו' (ט): **הוא** עצמו משבשבו בשירי הלוג.

פירוש לוג של מנחות שנימוחר ול"ת הא מנן בפירקין (דף מ.) השמן מיעוטו מעכב את רובו בג) וי"ל דלא מתנה תורה למלאכי השרת ואי אפשר שלא יאחר בלוג מן השמן: **חרב** שנתערב בבלול כו'. יש תימה מאי קא פריך דלעולם מודה רבי שמעון בן לקיש דאם היו עולין מבטלין ואפי' לרבנן לא יקרב ולא משום חרב שנשחמן אלא משום בלול שנאחר דהוה ליה חיסר שמנה בד) ולא נתערב שמנו בחרב ובטל וה"ל ככשר ופסול שנתערבו זה בזה ולכך עיון אם הוה אמרינן יקרב אם לאו וי"ל דלא חשיב חיסר שמנה דלעו"ג דמסקינ' ליה לרבא בסמוך גבי קומץ שמילה שמנו על גבי עצים אי חיבורי עולין כעולין הכא פטיעה דכעולין דמיא כשמילה שמנו בחרב כיון דשניהן נקטרים ולפי זה לא מיפסלו בה] לעולם משום חיסר שמנה אלא משום ריבה שמנה:

קומץ שמיצה שמנו ע"ג עצים. פי' קלת נגלע מן השמן בעצים ומקלתו בעין על גבי עצים עם הקומץ ומבעיא ליה אי חשיב הנבלע כאילו הוא בעין ע"ג עצים הואיל וממוכר למה שבחוץ מחמת דחיבורי עולין כעולין דמו או לא ובקונטר' פירש ב' לשונות וכמו שפירש' גרלה: **נבילה** בטילה בשחוטה. היינו מלוטמת בנגע אבל במשא מטמא כדאמרי' בפרק שניטי דבכורות (דף כא.): **שחוטה** אינה בטילה בנבילה. והיכא י) דקבעי ברשות הרבים ואינו יודע באיזו מהן נגע ספיקו טהור דכל קבוע כמחצה על מחצה כ) דמי היכא דאפשר למיהוי טוותיה ודם הפר ודם העזיר כיון שהיה מעורב בו לחמת ונתן מהן מתנה חשיב דאפשר לחיות זה מזה: ולא

אמר רבא קסבר רבי יהודה כו'. הא דאמר בפ' כל הבשר (חולין

עין משפט נר מצוה

לא א מרי' פ"ח מהל' מעקין סלכה ו:
לב ב מרי' שם הל' כט:
לג ג מרי' פ"ג מהלכות פסולי המקדש הלכה ח:
לד ד מרי' פ"ט מהל' מעה"ק הלכה י:
לה ה מרי' פ"ח מהל' פסולי המקדש הלכה כט:
לו ו מרי' שם הלכה ל:
לז ז מרי' שם הלכה לא:
לח ח מרי' פ"ח מהל' שאר מנחות הטומאה הלכה ח:

תורה אור השלם

1. וְאִם לֹא תַשִּׂיג יָדוֹ לִשְׁתֵּי תֹרִים אוֹ לִשְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת לְחַטָּאת לֹא יָשִׂים עָלָיו שָׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלָיו לְבֹנָה כִּי חַטָּאת הִוא:
ויקרא ה יא

שיטה מקובצת (המשך)

ולמה אין שמן מינא דקומץ והלא נקמץ כמו הסולת דהא כתיב בסלתה ומשמנה אבל לפי' הראשון ניחא דקרי עצים חבורי עולין ואינהו דאי לא הוי מינא דמנחה עכ"ל הו"ת ובתוס' אחרות כתוב א"נ י"ל דהבא קבעי לרבנן דאמרי דאין עולין מבטלין זה את זה ולהכי בעי חיבורי עולין כעולין דמי דאין הצעים מבטלין השמן דאין עולין מבטלין זה את זה אלא כעולין דמי ומבטלין זה את זה והצעים מבטלין אותו והוי חסר שמן ופשיטא דפסול וכן אמרינן במתניתין ומתניתין דקתני והן בולעות זו כזו ומבטלות זו את זו אע"ג דתרוייהו הוי עולין היינו לרי' דסבר דעולין מבטלין זה את זה היכא דלא הוי מינו והך בעיא אליבא דרבנן ע"כ: ד) אבל הכא דלאו מינא דקומץ הוא ללשון ראשון עצים לאו מינא דקומץ הוא וללשון שני שמן לאו מינא דמולת הוא: ה) אפילו ריש לקיש אות ל' נמחק: ו) אבל שמן. גליון ללשון ראשון [של רש"י] הוליל אבל עצים כו': ז) מסילות הקומץ שנתערב כו'. ברישא ס"ה דאין הקטרה מצוה אלא בקומץ ומשמע דאם רצה להקטיר יקטיר. ובסיפא פי' לא יקטיר אסור להקטיר דכל שממנו לאשים הרי הוא בכל תקטירו אבל ברישא לא הוי חלק נכוה מבורר עדיין ולא קרינן ממנו לאישים. תו"ה: ח) שנקמצה עלתה לבעלים חו' כו' לא עלתה לבעלים כו' ואם הקטיר עלתה לבעלים: ט) ושחוטה אינה בטילה בנבלה. פ"ה אם נגעה אחת מהם בתרומה תולין וא"ת נהי דלא בטלה מ"מ דל כתר רוכא דהכי אמרינן בפרק קמא דחולין תשעה שרצים ונעבדע אחד ביניהם דאי לאו משום קבוע כמחצה על מחצה הוי אולינן בתר רוכא והנוגע בהם טמא ודאי והכא לא שייך קבוע כיון שאין הקבוע ניכר ע"י ר' דהתם היינו טעמא משום דמין בשאינו מינו בטל ומינו ומינו אבל דליתיה הכי אבל במין במינו דלא בטלי הוי כמחצה על מחצה. תו"ה: י) דקומץ מנחת נדבה וחיבות דקמץ משום נמחק: יא) תחלת דינו מצוה שישמשנו לקומץ

חטיבא בשירי אחד מן הלוגין וכ"ש דאם שמנו דיעבד כשר: יג) וכל היכא דאיתיה לשמן אמנתא נדבה שדיין ליה ואם נפל שמן בר' לא יקרב וקשיא לרש"י לקיש הס"ד: יד) נסכים דבכש הוי שלשה לוגין: טו) ומנחת אילים במנחה: טז) בבלול דבולעין זה מזה: יז) עם הקומץ אז לא חבורי עולין שמן המחובר לקומץ: יח) חיבות פתוי' שתי מנחות כו' פרשתי למעלה בפ' מנחה: יט) חיבת אחת נמחק: יט) ברוב (דרוב) שאם וחיבה בהן נמחק: כ) שחוטה כלומר שהתא עליה תורת שחוטה שלא תטבא והוי ליה מין במינו ואי קשיא נבלה נמי לא הבטל בשחוטה דהוי ליה מין במינו דאפשר לנבלה שתעשה שחוטה תריץ לקמיה: כא) תתננה ואכלה: כב) נבלה ושאינה ראויה לגר אינה קרויה נבלה (ומה"ר) כל שאפשר לו לָבָטל: כג) ריבו ר"ל דמיריי בלוג שמן של מצורע שהיה נאכל דאין להקפיד אם נשאר בלוג כיון שהוא נאכל כך תירץ הרי"ם. תו"ה: כד) ככשר. וא"ת אימא דלא יקרב משום בלול שחסר וגם חרב פסול משום דמנחה פסולה נתערב בה ריש לוטר דמשמע דעיקר הפסול הוי משום החרב מדקאמר חרב שנתערב בבלול ולא קאמר בלול שנתערב בחרב. הרי"ם. תו"ה: כה) מיפסלו במתניתין לעיל משום:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ר' יהודה וכו' לרבנן לא יקריב הס"ד ואח"כ מ"ה מנחת פרים ואילים כו' מנחת נסכים וכו' נסכים דכבש: (ו) ר"ה עולין וכו' עגם הס"ד ואח"כ מ"ה לאו מינא כו' שמן לאו וכו' היא הס"ד ואח"כ מ"ה ואי פריש עגם לי:

גליון הש"ם

מתני' בשיריה של חביריתה כו'. עיין לקמן מה ע"א תוס' ד"ה מעלה מחטאת:

מוסף רש"י

כל שהוא מין במינו ודבר אחר. כלומר מין דאיסור שנתערב עם מינו וכשאינו מינו דיהיר (חולין קח.), סלק את מינו. דסיתר כמי שאינו. שאינו מועיל לא לנטלו לאיסור דמין במינו לא נטיל, ולא תוספת היא נוסף עליו לאיסר שניהם לאיסור ולא יוכל מין לאחר לגרום עליו ולבטלו אלא סלקהו מאילו אינו כלן, הרכה שאינו מינו של איסר על האיסור ובטלנו (שם), ועצם משלימו לכזית. עצם לון מלוה לחטלותו אם פירש כדאמרן בפרק המזבח מקדש (זבחים קו.), בטילה בטילה בשחוטה. מחמת נבילה שנתערבה נאחי חמיצות שחוטות, נבלה נבלה בחוב בטל, והאי מין בשאינו מינו הוא (בכורות כג. וכש"ר ביצה לח.).

שיטה מקובצת

ג) הוא עצמו משבשבו בשירי הלוג. וא"ת כי נשחייר בלוג מן השמן אמאי לא הוי כחסר שמנה מאותה מנחה שמדר השמן באותו הלוג ההא תנן בפרקין השמן מיעוטו מעכב רובו ר"ל דלא נתנה תורה למלאכי השרת דאי אשאר לאצות הלוג כל כך שלא ישאר בו קצת מן השמן: ד) קומץ שמיצה שמנו על גבי עצים. וא"ת כין לשון ראשון ובין ללשון שני דרש"י תפשטו ממתני' דקאמר רי' במתניתין היכא דאין בלילתן שוה דבולעות זו מזו ומבטלי אהדדי אלמא חיבורי עולין לאו כעולין דמי (לא ללשון) [ללשון] ראשון דאי הוי כעולין אמאי מבטלי אהדדי כיון דבולן נקטרין ביחד הוי לן למימר דבל חד וחד בתר מינא שדיין ליה וללשון שני נמי יש להוכיח דמאחר דחשבינן ליה להאי דריבה שמנה ולהאי חסר שמנה אלמא (ואין) כעולין דמי ר"ל דמה שאמר דהן בולעות זו מזו משום חסרון שמן של מנחת נסכים הוא ולא משום יתור שמן של הקומץ ולא דמי כלל להבא וכ"ש לפי פי' אחרון שכתבתי לעיל דליכא שום הוכחה לחבורי עולין ועוד אמר הר"ר שמואל דמתני' אין להוכיח דהבא אליבא דרבנן ופש"ה קא כפי ליה מי [הוי] חיבורי עולין כעולין ולא מכבל עצים לשמן שנתמצה עליהן וא"כ אין להוכיח מסילתא הר"ר דמתני' בלית ליה האי סברא: ג) חיבורי עולין כעולין דמי. פ"ה והוא מחבר השמן לקומץ כעולין דמי כאילו שמן שעל הצעים מובלע בקומץ וכשר אי לא ולא מהני הקטרה של שמן שבצעים הוי כאילו לא נקטר כלל ולא דמי להקטיר שומשום כיון שאין השמן בעין וא"ת הפשוט ליה מפתניתין עבה ברבה פסולה ואע"פ שמקטירין יחד פסולה הרבה משום חסרון אלמא לאו כעולין דמי ר"ל דקס"ד דפסולא דמתניתין משום יתר ולא משום חסר הרבה מיהו קשה כפמוך דקאמר אבל שמן דלאו בר מפרש [דוא] ולשון אחר פירש חיבור עולין היינו עצים מבני ליה להקטיר הצעים עם הקומץ בשביל שמן שבה ואי לא נחסר שמנה אז דלמא לא איכפת כן החסרון דשמן הוא דקאמר לעיל חיסר שמנה פסול היינו קודם קמיצה אבל לאחר קמיצה ליה לן בה ונפרש נמי כן דמתני' לא פסל משום חסר אלא משום יתר כמו שפירשתי לשיטתי הראשונה ודחזק קצת לישב אבל האי דלאו מינא דמנחת קומץ

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com